А Н А Л И З

на състоянието на ТУ-Варна в хода на провежданата реформа на системата на висшето образование в РБългария
Къде сме ние?

(по данни на проведено изследване от екип на Национален браншов синдикат „ВОН-КНСБ“ за периода юли 2016 – март 2017 год.)

I. Въведение

Изследването обхваща 33 държавни висши учебни заведения във България (ДВУ), като извън обхвата на изследването са частните висши учебни заведения (14 на брой), военните висши учебни заведения (3 на брой), Академията на МВР и БАН. Неговата цел е да представи актуална информация за ДВУ по основни показатели, отразяващи ефективното управление в контекста на извършващата се реформа в системата на висшето образование у нас.

II. Основни направления на анализа:

1. Разпределение на броя студенти държавна поръчка за учебната 2016/2017 г.

Общият средно приравнен брой на студентите, обучавани по държавна поръчка в ДВУ за учебната година е **159 548**. Според броя на обучаваните студенти ДВУ са класифицирани в 4 групи:

- Обучаващи над 10 000 студента – такива са 4 университета, като най-голям е СУ, следван от УНСС, ПУ и ТУ-София;
- Обучаващи от 4 000 до 10 000 студента – такива са 9 университета и в тази група се намира ТУ-Варна с 4 489 студента;
- Обучаващи от 1 000 до 4 000 студента – тук се намират 14 университета;
- Обучаващи до 1 000 студента – тук се намират 6 ДВУ, 4 академии по изкуствата и две обучаващи в направление „Технически науки“ - ВСУ „Л.Каравелов“ и ВУ по телекомуникации и пощи.

По този показател ТУ-Варна е значително над средната стойност за ДВУ – 3 000 студента и заема място в първата 1/3 от всичките ДВУ.

Табл. 1.1 Разпределение на броя на студентите държавна поръчка за учебната 2016/2017 година

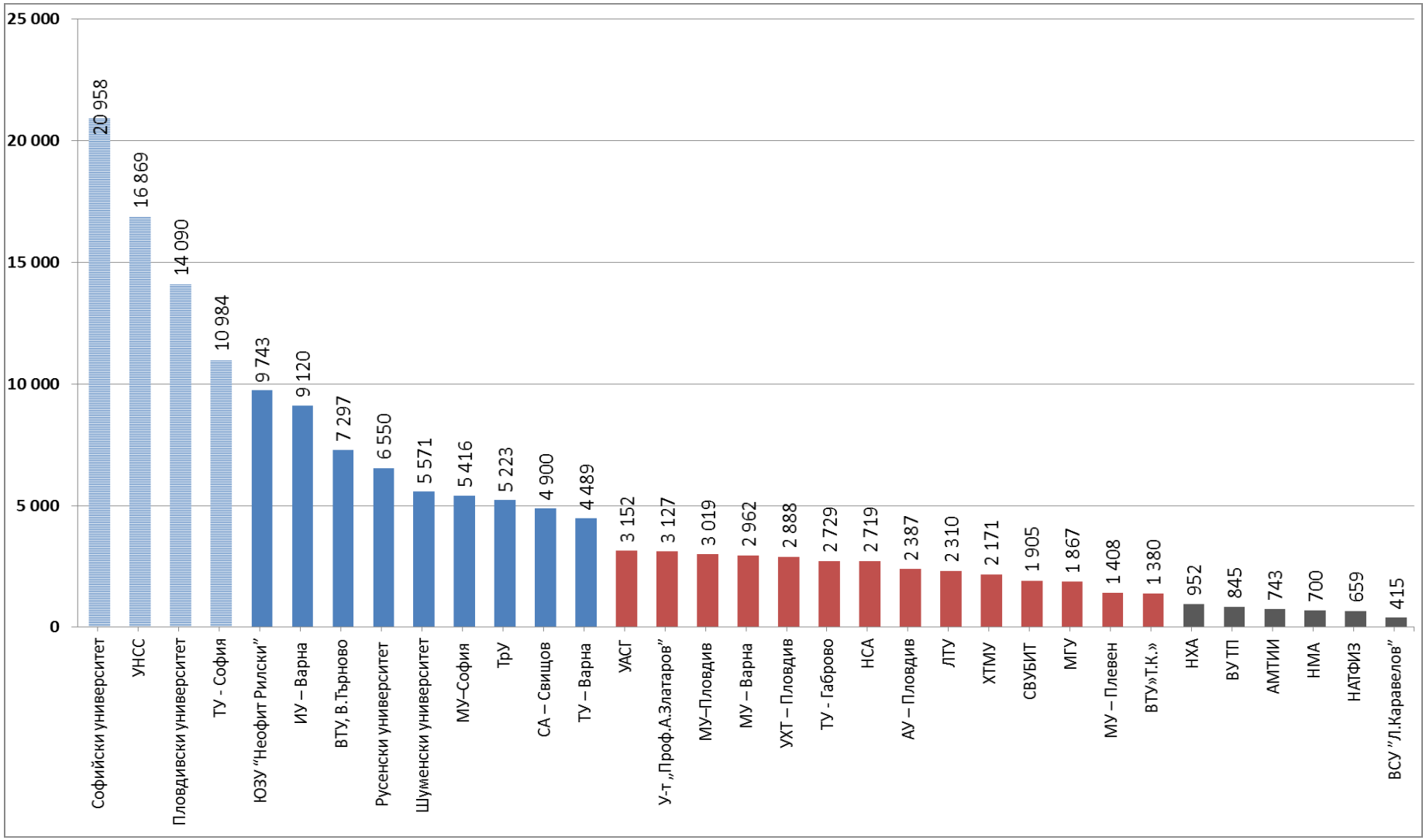

2. Сравнителен анализ на ДВУ, обучаващи предимно в областта на техническите науки

В този анализ са обхванати 12 ДВУ обучаващи предимно в тази област. По отношение на показателя брой обучавани студенти по държавна поръчка ТУ-Варна е на 3 място с 4 489 студента след ТУ-София – 10 894 студента и РУ „А.Кънчев“ с 6 550 студента.

Анализът тук се реализира по следните показатели:

А) Отношение на брой студенти към броя на всички наети по трудов договор в ДВУ

По този показател ТУ-Варна заема 4-то място в групата от 12 ДВУ с ниво от 7.8 студента на един нает в Университета. Пред нас са само РУ и ТУ-Габрово, като съществено изпреварваме ТУ-София (6.1).

Табл. 2.3.2 Отношение на броя студенти към всички наети по трудов договор в групата, обучаващи в област Технически науки

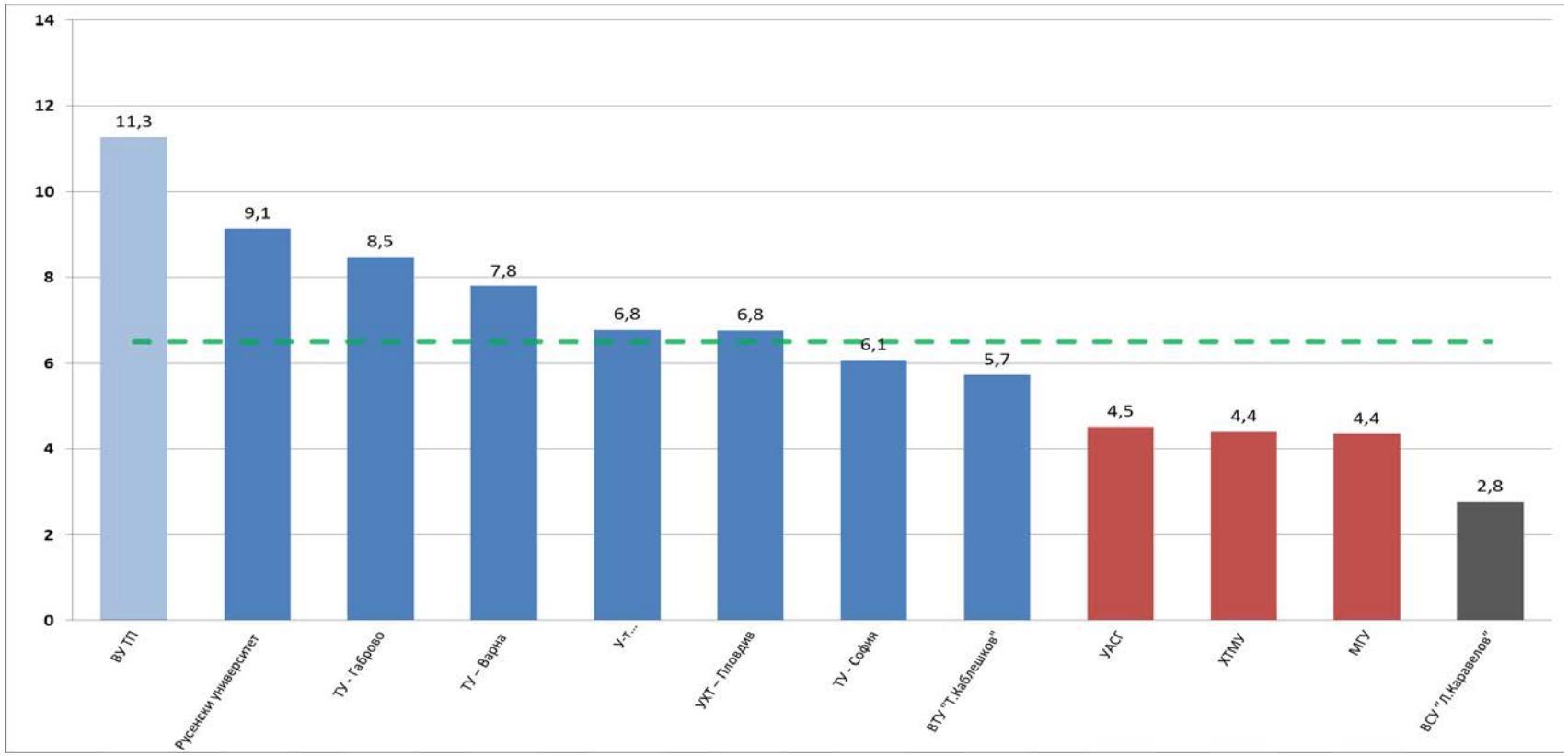

Този показател е диференциран и е измерено съотношението на броя студенти към броя на преподавателите работещи на трудов договор. По този показател ТУ-Варна практически е на първо място сред ДВУ обучаващи в област Технически науки със стойност на показателя 15.8 студента на един преподавател. Това е значително над средната стойност от 12.22 за всички ДВУ и изпреварва РУ (15.6), ТУ-Габрово (15.3) и ТУ-София (11.2).

Табл. 1.4 Отношение на броя студенти към брой преподаватели в ДВУ

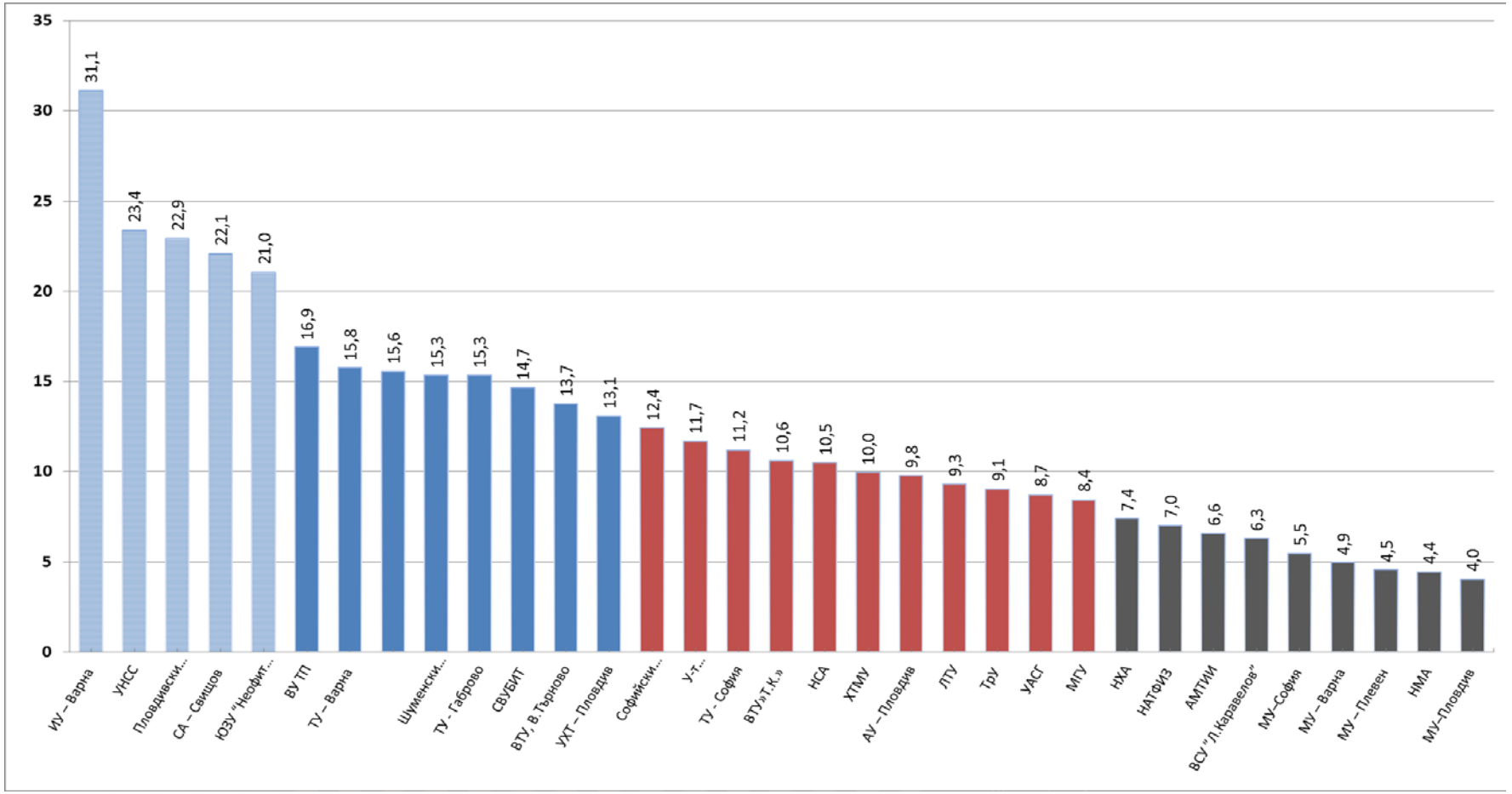

Резултатите по тези два показателя на нашия университет са илюстрация за сериозната ефективност на провеждана политика за оптимизация на състава на Университета в двете му части - академичен и административен състав, която на практика е довела за заемането на челни позиции в тази област. И това се е случило в условията на сериозни бюджетни рестрикции, на които е подложен Университета от 2015 година насам.

Б) Средни брутни заплати в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

По този показател ТУ-Варна заема безапелационно първо място сред 12-те университета в тази група с 1245 лева средна брутна заплата за работещите в него. По този показател надвишаваме съществено средната ниво за групата (1059 лв.) и сме пред ТУ-Габрово, ТУ-София и РУ и значително над нивата на МГУ, ХТМУ и УАСГ. В този смисъл РЗ в ТУ-Варна играе роля на мотивиращ фактор за роботещите в него, както и за тези, които в бъдеще ще работят в Университета. Значението на този показател нараства още повече, като се отчете факта, че е постигнат в условия на продължаваща бюджетна рестрикция и намаляващи приходи от чуждоезиково обучение.

Табл. 2.3.3. Средни брутни заплати (СБРЗ) в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

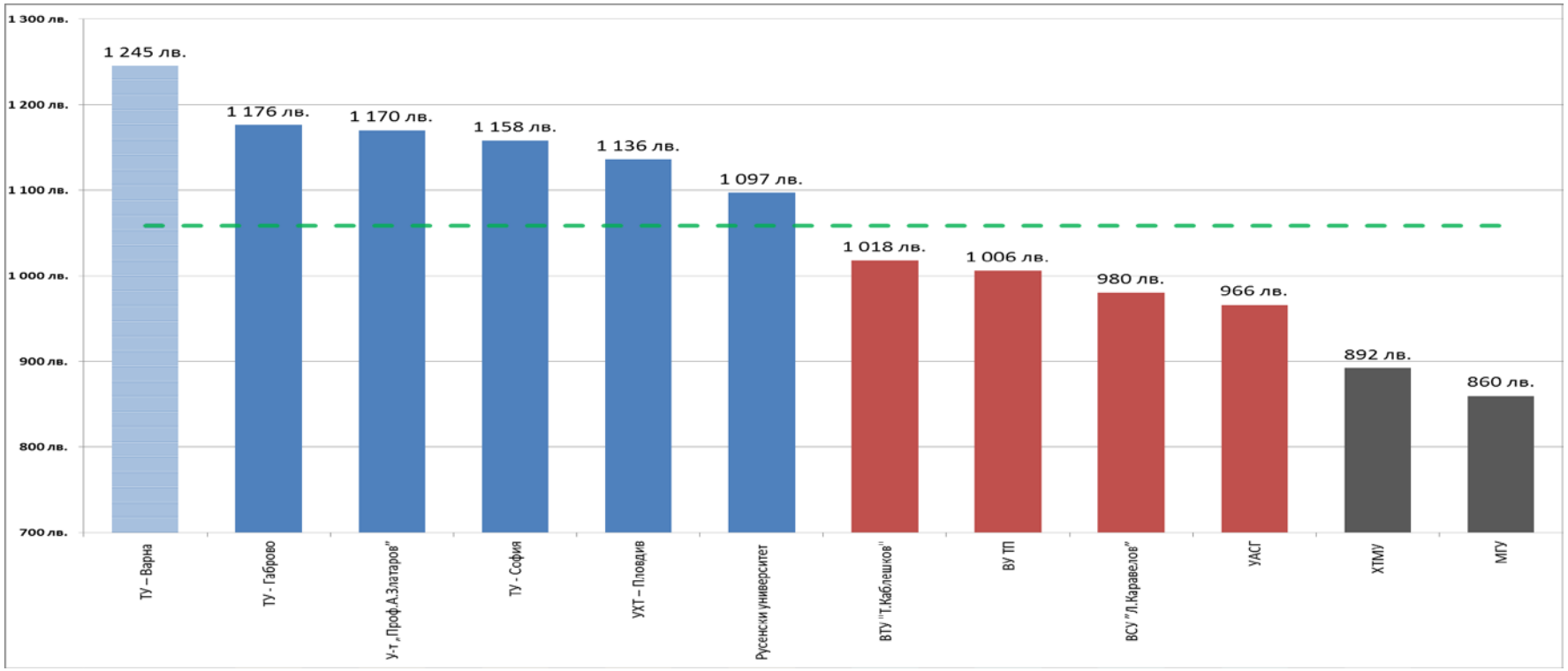

В) Отношение на СБРЗ в района спрямо СБРЗ в групата ДВУ, обучаващи в област Технически науки

По този показател ТУ-Варна също заема първо място сред 12 университета в групата, тъй като СБРЗ в ТУ-Варна е по-висока от същата за региона с 233 лева. ТУ-Габров, РУ и УХТ Пловдив също имат СРБЗ над средната за района, но това равнище е значително по-ниско от това за регион Варна. Всички Университети от групата в гр. София имат СБРЗ значително под средната за регион София. В този смисъл ТУ-Варна може успешно да играе ролята на лидер на социално-икономическото развитие на целия регион, което е изключително важен факт. Засилване на взаимодействието с местните органи на власт с оглед реализацията на този роля би било от съществено значение.

Табл. 2.3.4 Отношение на СБРЗ спрямо СБРЗ в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

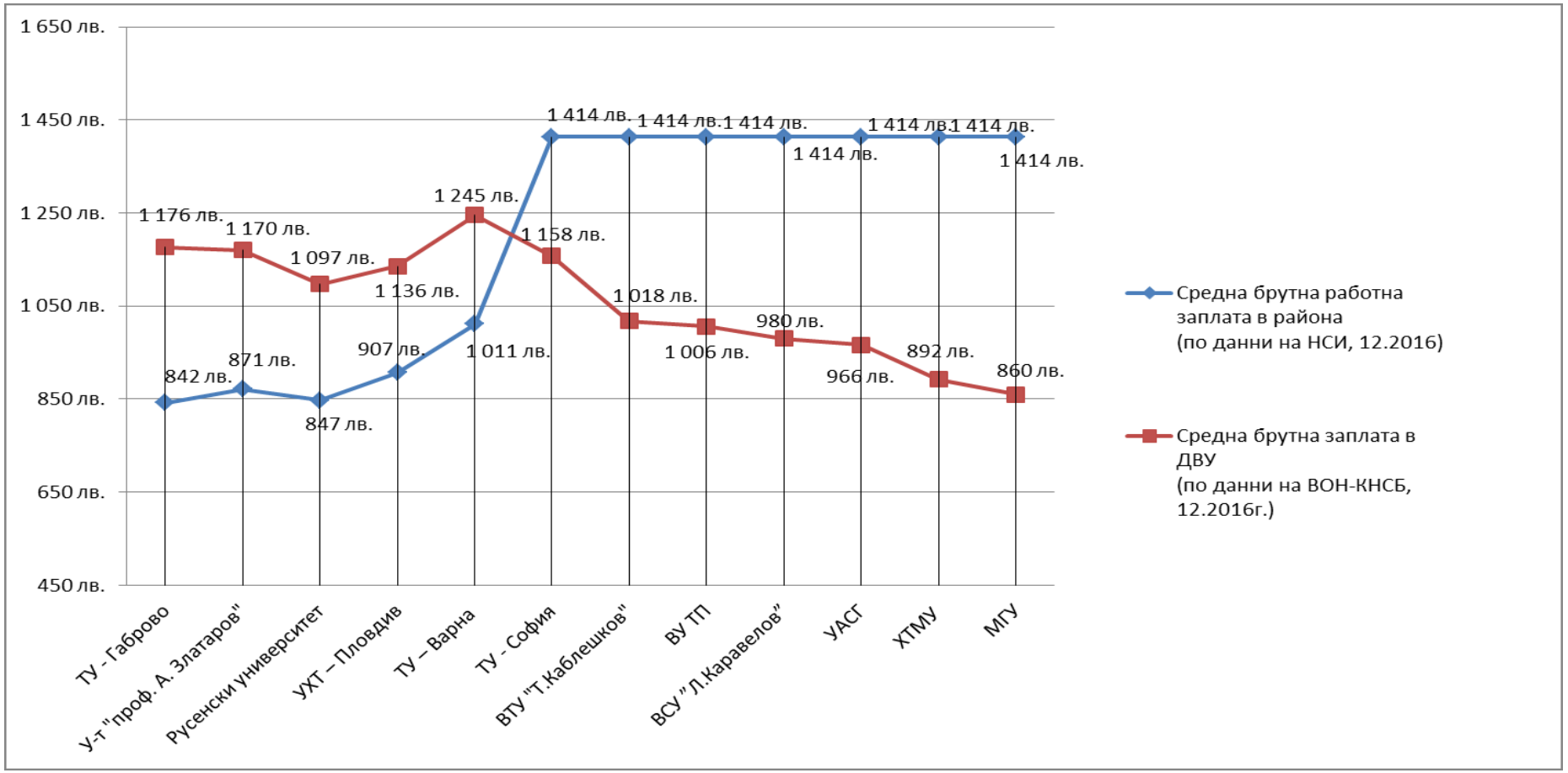

Г) Стойности на допълнителни трудови възнаграждения в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

По този показател ТУ-Варна заема място, съответстващо на средното равнище на този показател за университетите от тази група – 1.2 % за всяка прослужена година, като средната стойност е 1.23 % . В това отношение сме на същото ниво както РУ, УАСГ, надвишаваме равнищата в ТУ-Габрово, УХТ-Пловдив и МГУ, но сме значително под равнищата на ХТМУ и ТУ-София. В тази област могат при благоприятно развитие на ситуацията да се търсят резерви за известно повишаване на стойностите на този показател.

Табл. 2.3.5 Стойности на допълнителните трудови възнаграждения в ДВУ, обучаващи в оласт Технически науки за „прослужено време“

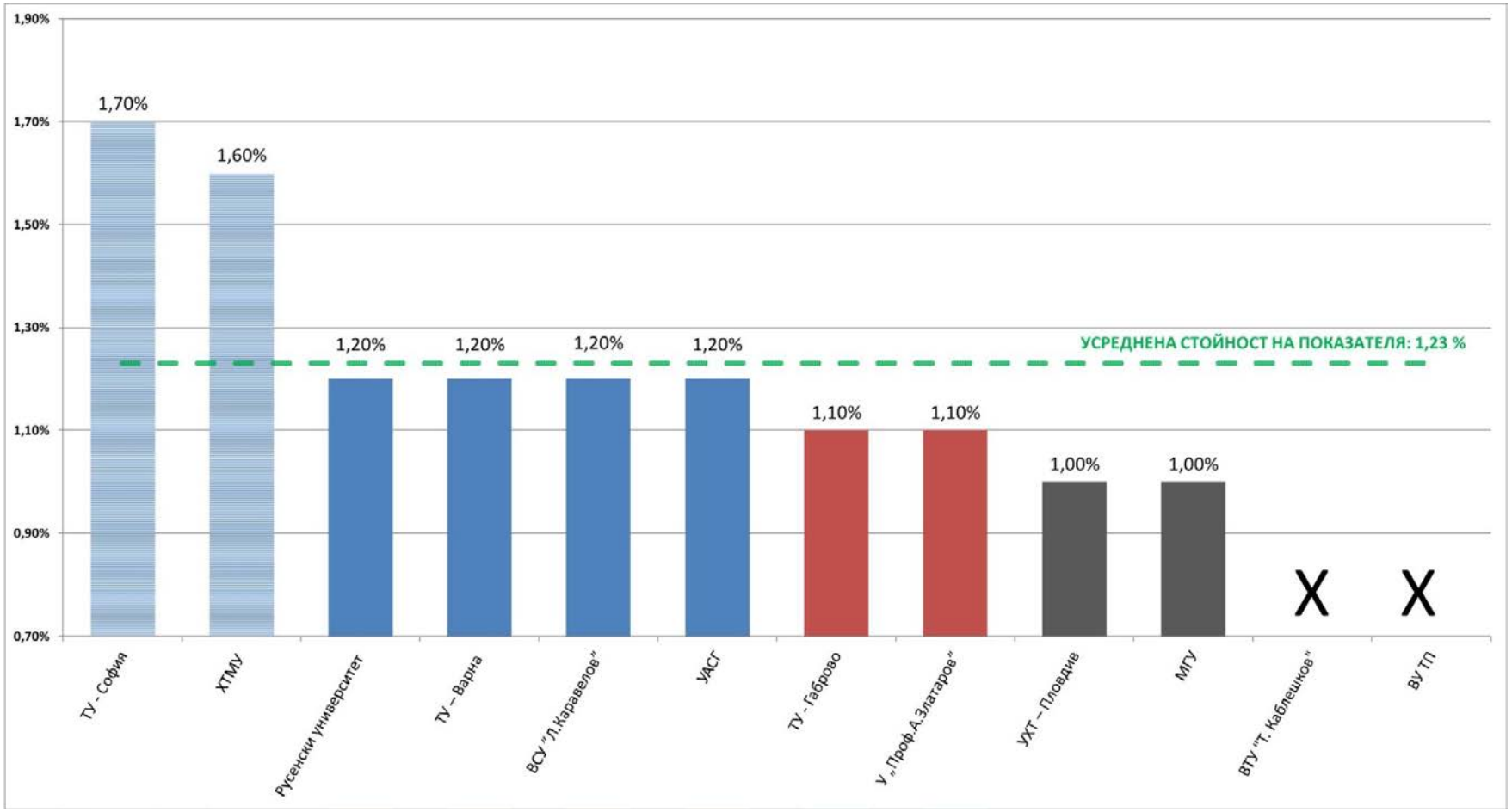

Д) Стойности на допълнителни трудови възнаграждения за придобита ОНС „доктор“ в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

По този показател ТУ-Варна заема със стойност от 310 лева второ място след У-т „Проф. А.Златаров“, Бургас със стойност от 315 лева. Това равнище е заначително над средното за групата, което е 250 лева и така изпреварваме РУ и ТУ-Габрово, които са с равнища близки до нашето (300 лв.) и съществено сме над нивото на ТУ-София от 230 лева. Тази ситуация показва, че в нашия Университет, въпреки бюджетните рестрикции се провежда политика, в която на квалификацията на преподавателите се придава необходимото уважение. Това е изключително важно, както за обучението на докторанти, така и за бъдещото поколение академични работници, за които ТУ-Варна от тази гледна точка ще бъде привлекателен център.

Табл. 2.3.6 Стойности на допълнителните трудови възнаграждения за придобита ОНС „доктор“ в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

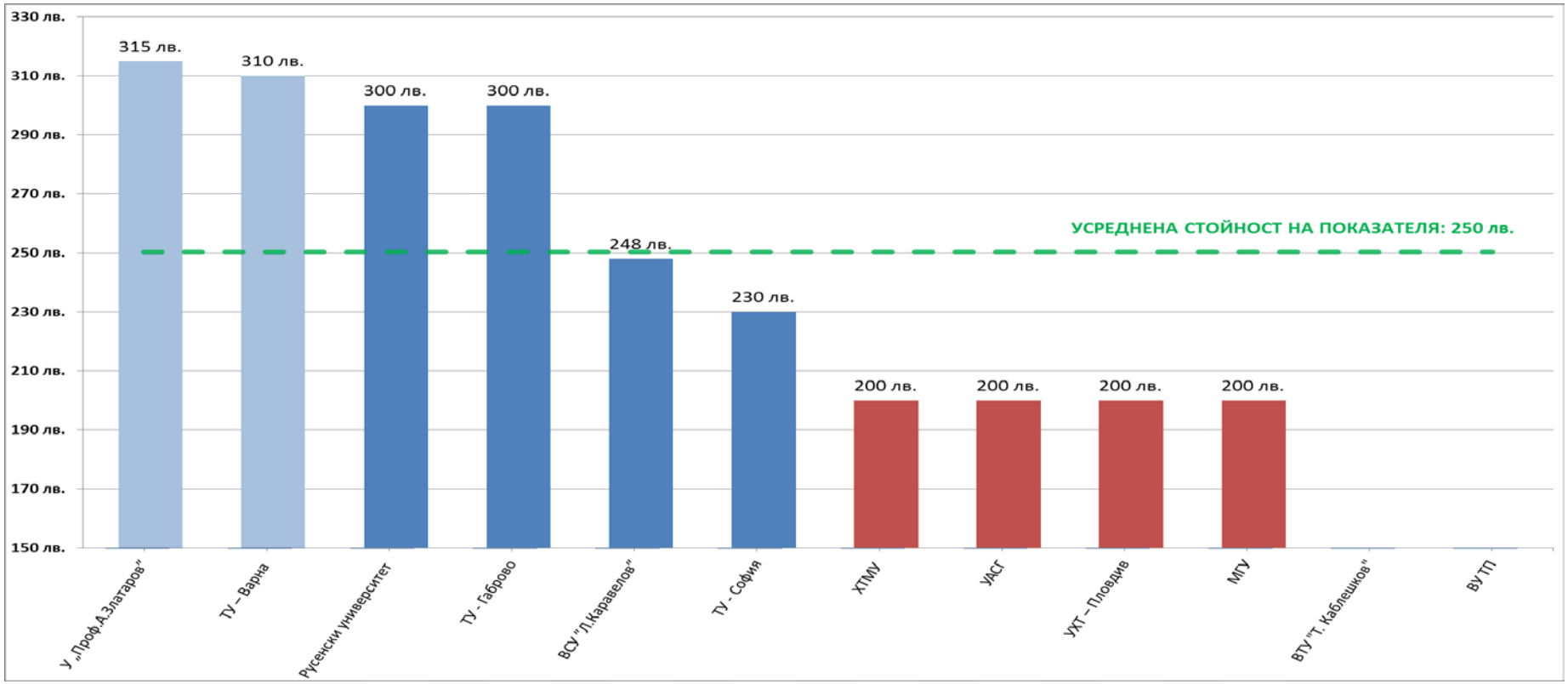

Е) Стойности на допълнителни трудови възнаграждения за придобита НС „доктор на науките“ в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

Анализът на допълнителните трудови възнаграждения за придобита НС „доктор на науките“ е по-сложен, защото в ТУ-Варна във „Вътрешните правила за формиране на работната заплата“ има диференциран подход в зависимост от качеството на научната дейност на нашите доктори на науките, определена според индекса на Хирш или коефициента по Скопос. Минималното допълнително възнаграждение е 460 лв. По този показател ТУ-Варна заема четвърто място в групата, което надвишава това в ТУ-София, МГУ, значително изпреварва това в УАСГ и ХТМУ и изостава от това в РУ и ТУ-Габрово (от 600 лв.) и в У-т „Ас. Златаров“ от 630 лв. Същевременно при показани постижения в областта на научните изследвания допълнителното възнаграждение за НС „Доктор на науките“ достига до 620 лв. Това показва, че в нашия Университет постигането на най-високата научна квалификация също се ползва с необходимото уважение и признание и в този смисъл това възнаграждение играе стимулираща роля в това отношение за преподавателите.

Табл. 2.3.7 Стойности на допълнителните трудови възнаграждения за придобита НС „доктор на науките“ в ДВУ, обучаващи в област Технически науки

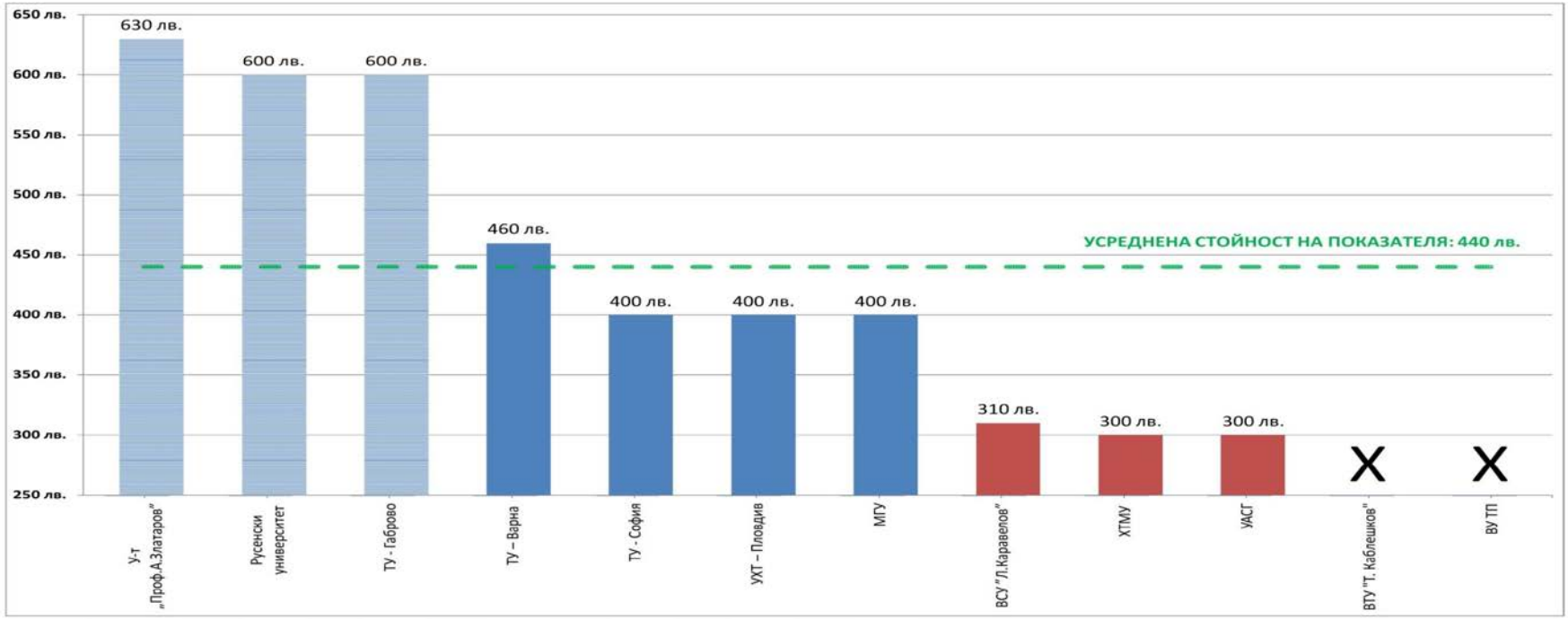

III. Изводи

Представените резултати от проведеното изследване ни дават основание да направим следните изводи:

- **Провежданата политика в условия на бюджетни рестрикции дава положителни резултати, тя е стратегически и тактически правилно насочена и довежда до издигане на позицията на ТУ-Варна в сравнение с другите ДВУ в страната;**
- **Провежданата политика довежда до увеличаване на ефективността на функциониране на Университета, а оттам и на ефективността на управлението;**
- **Ту-Варна има всички качества да се превърне в реален лидер на социално-икономическото развитие на региона и в този смисъл неговото значение за регионалното развитие е съществено;**
- **Технически университет-Варна е едно привлекателно място за трудова реализация на сегашните и бъдещи поколения академични работници.**